

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія прийняття рішень

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код та назва спеціальності, галузь знань	053 Психологія 05 Соціальні та поведінкові науки
Тип та назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Психологія»
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова компонента (ОК-24)
Курс, семестр викладання	4 курс, 7 семестр
Трудомісткість навчальної дисципліни	6 кредитів ЄКТС (180 академічних годин), з них: денна (очна) форма навчання: лекц. – 20 год., практ. зан. – 46 год., самост. роб. – 114 год.; заочна форма навчання: лекц. – 16 год., практ. зан. – 20 год., самост. роб. – 144 год.
Мова викладання	Українська
Кафедра	Кіберпсихології та реабілітації
Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій

Розробники / викладачі

ХАДЖИРАДСВА Світлана Костянтинівна,
професор кафедри менеджменту та маркетингу,
д-р наук з державного управління, професор,
магістр психології

E-mail: s.k_khadzhyradieva@suitt.edu.ua
Тел.: +380973515796

Консультації: щопонеділка з 14⁰⁰ до 16⁰⁰ год.,
каб. 107/а (головний корпус)

Мета дисципліни	формування знань щодо базових теоретичних положень психології прийняття рішень та розвиток умінь/навичок прийняття особистих та групових (колективних) рішень, ґрунтуючись на роботі відповідних психологічних механізмів, положеннях та закономірностях когнітивних процесів, емоцій, соціальних впливів і т. ін., що формують наш вибір у різних ситуаціях.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	ЗК-1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК-12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. СК-1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. СК-5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. СК-6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження. СК-7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
Програмні результати навчання	ПРН-5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПРН-6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження. ПРН-7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. ПРН-9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність феномену «прийняття рішень»	Термінологічне значення поняття «прийняття рішень». Базові теорії прийняття рішень. Складові елементи структури прийняття рішення: ситуація, проблема, план, цілі, учасники, варіанти, пріоритети, правила, етапи, ресурси, обмеження. Фактори, що впливають на процес прийняття рішень: особистісні (суб'єктивні) і ситуаційні (об'єктивні). Методи прийняття рішень та їх класифікація.
Тема 2. Психологічні основи прийняття рішень	Особа, що приймає рішення (ОПР). Психосоціальні виміри готовності особи приймати рішення. Психологічна модель прийняття рішень WRAP. Психологічна модель прийняття рішень «Передбачувана ірраціональність» (Dan Ariely). Прийняття рішень через призму теорії дуальних когнітивних процесів. Феномени індивідуальних та групових рішень. Процеси прийняття індивідуальних рішень: ефекти оцінки ймовірностей випадкових подій, ефекти оцінки та вибору альтернатив, оціночні ефекти після прийняття рішення. Процеси колективного вибору і психологічні явища: ефект поляризації, феномен «груп-мислення», ефект соціальної фасилітації і т.п. Психоемоційні порушення та їх впливи на процес прийняття рішень.

Тема 3. Копінг-стратегії осіб, що приймають рішення в умовах невизначеності та ризиків	Копінг-поведінка та копінг-стратегії осіб в складних (критичних) життєвих ситуаціях. Моделі, що описують і пояснюють поведінку людей в реальних ситуаціях вибору: механізми міжособистісної взаємодії та сумісності, концепція обмеженої раціональності, теорія перспектив, теорія каяття і стратегії багатокритеріального вибору. Прийняття рішень в умовах визначеності: метод Сааті; множини Парето; метод рівноцінних обмінів; правила Вальда; максимакс-правило; правило Гурвича; правило Севіджа-Нігай; правило Лапласа; правило Крелль та ін.
Тема 4. Проблема зволікання і самоконтролю (прокрастинація) при прийнятті рішень	Психосоціальні витоки прокрастинації. Теорії прокрастинації. Види, основні причини та наслідки прокрастинації. Методи та інструменти діагностики прокрастинації. Техніки боротьби з прокрастинацією. Категоризація використання часу. Планування справ. Розподіл зусиль. Управління цілями.
Тема 5. Практикум з психологічної підтримки особи, яка приймає рішення	Критичне мислення як запорука прийняття ефективних рішень. Поняття критичного мислення. Змістовний та операціональний блоки критичного мислення. Властивості критичного мислення. Рівні критичного мислення: операційний, предметний, рефлексивний, особистісний, комунікативний. Функціональна модель критичного мислення. Етапи критичного розмірковування. Умови розвитку критичного мислення. Евристичні методи розробки та прийняття рішень: Метод «прямої мозкової атаки» (мозкового штурму). Метод «зворотної мозкової атаки». Метод 635. Метод морфологічного аналізу. Метод «ключових питань». Метод «вільних асоціацій». Метод інверсії. Метод аналогії. Метод Дельфі. Метод сценарію. Метод номінальної групи. Метод синетики. Метод комісії. Сучасні технології прийняття рішень: Квадрат Декарта; «Колесо», «Три скрині», «Шість капелюшків мислення» (Едвард де Боно), «Коло Уолта Діснея» та ін. Логічні прийоми пошуку альтернатив: картографування думок; дерево актуальності; мультікарточна техніка; АВС-аналіз; причинно-наслідкова діаграма; техніка сценаріїв. Методи моделювання ігрових ситуацій для обґрунтування рішень (Доларовий аукціон; «Дилема ув'язненого»; «Боротьба чоловіків і жінок» та ін.).

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

Інтерактивні	▪ Наочно-демонстраційні дидактичні комплекси до тем, що вивчаються в межах дисципліни (схеми, таблиці, графіки, діаграми; зображення, картини, зарисовки, фотографії; відеоролики; стрічки новин чи подій тощо). ▪ Відповіді на запитання і опитування думок здобувачів освіти (дискусії, дебати, полеміки), зокрема застосовуються методи «Сократичний діалог», «Гарвардська дискусія», «5 Чому», «Воронка больових точок» та ін. Аналіз історій і ситуацій – методи «Кейс-стаді», «Мозковий штурм», «Фішбоун» та ін. ▪ Відпрацювання навичок та робота в групах. Це два тісно взаємопов'язані методи, котрі допомагають здобувачам освіти практикувати одночасно і необхідні профільні навички, і вміння працювати в команді. Зазвичай група складається з 2-6 осіб. ▪ Ігрове моделювання – це метод використання різних моделей поведінки, ставлення, мислення, який допомагає учасникам краще зрозуміти і відчувати на собі причини і наслідки певних подій. Такі ігри мають кілька спрямувань: проблемно-орієнтовані, дослідницькі, ділові, проектувальні. Застосовуються нові форми роботи з інформацією: складання ментальних карт, відеооглядів,
---------------------	---

	сторітелінг, скрайбінг, портфоліо і т. ін.
Практичні	▪ Вправи. Різні практичні завдання, які застосовуються на будь-якому етапі навчального процесу і допомагають задіювати інтелектуальні, комунікативні та пошукові здібності здобувачів освіти. Вони можуть включати відповіді на запитання, розв'язання задач, виправлення помилок, складання порівняльних таблиць, графіків і т.п. ▪ Творчі роботи. Мета таких робіт – розвиток творчого мислення, ерудиції, логіки, вміння комбінувати різні знання і техніки. Ці способи навчання охоплюють: проведення власних досліджень, а також написання рецензій, відгуків, статей, творів, створення макетів, ілюстрацій, програм та багато іншого.
Методи дистанційного навчання	▪ Відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок здобувачів освіти з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Moodle, Google Meet та ін. ▪ Онлайн дискусії; Індивідуальне і групове консультування (викладач дає додаткові роз'яснення щодо виконання завдань через чати та e-mail-надсилання); Відеозаписи лекцій і практичних занять; Квізи (проведення бліц-опитування із застосуванням Google Форм) тощо.

Стратегія оцінювання результатів навчання

Змістовий контент результатів навчання з дисципліни	Результати навчання з даної дисципліни, які здобувач освіти може продемонструвати та які можна ідентифікувати, оцінити і виміряти, розглядаються у вимірах 6 рівня Національної рамки кваліфікацій, що відповідає першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, а саме: Знання – базових концептуальних положень та системного уявлення про феномен «психологія прийняття рішень», зокрема знання методології та технологій прийняття та реалізації рішень, а також чинників, що впливають на цей процес; Уміння/навички – приймати рішення в індетермінованих умовах ґрунтуючись і враховуючи психологічні детермінанти прийняття індивідуальних і групових рішень; а також застосовувати сучасні технології обґрунтування рішень (використовувати прийоми і техніки пошуку альтернативних рішень проблем; приймати рішення в умовах невизначеності; проводити експертні оцінки рішень; застосовувати метод моделювання ігрових ситуацій для обґрунтування рішень тощо); Комунікація – підвищення рівня комунікативної компетентності у сфері психології, зокрема в контексті обговорення проблемних питань з психології прийняття рішень з колегами, представниками бізнесу, громадянами та іншими стейкхолдерами; Відповідальність та автономія – мотивування на активну участь у процесі прийняття індивідуальних/групових рішень, відповідальність за якість прийнятих рішення та успішність їх реалізації.
Критерії оцінювання	Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної дисципліни оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в ДУІТЗ, з обов'язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS. Відмінно (А) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Дуже добре (В) – від 82 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи

	при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 82-89% письмових завдань. Добре (C) – від 74 до 81 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань. Задовільно (D) – від 64 до 73 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань. Задовільно (E) – від 60 до 63 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань. Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 59 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35-59% письмових завдань. Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань.
Форма та методи контролю початкових досягнень	Контроль успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на засадах відкритості та академічної доброчесності. В межах даної дисципліни передбачено два види контролю: поточний (<i>тематичний, рубіжний</i>) та підсумковий (<i>семестровий</i>). Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять; виконання завдань самостійної роботи; складання тематичних контрольних робіт, тестів тощо. Поточний контроль спрямований на перевірку: рівня підготовленості здобувача до занять; активності під час обговорення навчального матеріалу; якості виконання індивідуальних, практичних і тестових завдань; своєчасності та повноти виконання самостійної роботи. Результат поточного оцінювання є середньоарифметичним значенням отриманих балів за всі виконані завдання під час аудиторних (практичні, семінарські) занять та завдання, що виконуються під час самостійної роботи. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які за результатами поточного оцінювання набрали не менше 60 балів. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, який передбачає перевірку рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, а також здатності їх застосовувати у професійній діяльності.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування	Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, згідно академічного розкладу. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен) є обов'язковою. Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах самостійної роботи, передбачених програмою дисципліни.
Дотримання принципів	Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем освіти самостійно,

академічної доброчесності	на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати різні програмні засоби.
Умови зарахування пропущених занять	Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до початку екзаменаційної сесії. Процедура узгоджується з викладачем, згідно його розкладу консультацій.
Інші умови	Навчально-методичні матеріали з дисципліни розміщені на гугл-диску НМКД та платформі Moodle, доступ до них здобувачу надається на початку вивчення дисципліни ОК-24, згідно розкладу академічних занять та робочого навчального плану ОПП «Психологія».

Рекомендовані джерела інформації

Базові підручники та навчальні посібники	- Воронов О. І. Методика діагностування соціально-психологічних впливів на прийняття рішень в індетермінованих умовах : [навч.-метод. посіб.] К. : НАДУ, 2017. 254 с. - Гречко Т.К., Чернова Л.С. Системний аналіз і прийняття управлінських рішень : Навч.-метод. посіб. Миколаїв : видавець Торубара В.В., 2020. 244 с. - Катренко А.В., Пасічник В.В. Прийняття рішень: теорія та практика : [підручник] / За наук. ред. В.В. Пасічника. Львів : Новий Світ. 2023. 447 с. - Теорія прийняття рішень : підручник. / За заг. ред. Бутка М. П. К. : «Центр учбової літератури», 2018. 360 с.
Методичні рекомендації та розробки викладачів дисципліни	- Хаджирадєва С. К. Психологія прийняття рішень (ОК-24) : Навчально-методичний комплекс дисципліни [ОПП «Психологія» зі спеціальності С4(053) Психологія; для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти]. Одеса : ДУІТЗ, 2025. Електр. пос. - Khadzhyradieva S., Smalskys V., Slukhai S. The current state and prospects of public administration reform after 2014 year. <i>Public administration and Regional development: Academic journal</i>. 2020. № 7. P. 217-234. - Системний аналіз і прийняття інноваційних рішень : навчально-методичний посібник [2-ге вид.] / Т. Гречко, С. Хаджирадєва. К. : НАДУ, 2020. 216 с.
Інформаційні ресурси	- Національна психологічна асоціація України https://npa-ua.org/ - Центр безкоштовної психологічної підтримки «Разом з тобою» https://razomztoboyu.org/center/dnipro/?gad

Рік введення силабусу – 2025 р.	Затверджено рішенням кафедри кіберпсихології та реабілітації (Протокол від 26 серпня 2025 р. № 1)
	В.о. завідувача кафедри Людмила СНИГУР
	Гарант освітньої програми Маріанна ТОДОРОВА
	Викладач: Світлана ХАДЖИРАДЄВА